

МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА И ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗОВАНИМ ДРУШТВЕНИМ ДИЈАЛОЗИМА
У 2023. ГОДИНИ**

Београд, 2024.

УВОДНА РЕЧ

У складу са Закључком Владе Републике Србије 05 број 021 – 9898 / 2023 - 1 којим су усвојене Смернице за организовање друштвеног дијалога¹, објављујемо Годишњи извештај о реализованим друштвеним дијалозима за 2023.годину.

Друштвени дијалог у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог осмишљен је као простор у коме се сви учесници међусобно слушају, разумеју и поштују право на другачије, супротстављено мишљење, вођени начелом да се „не говори у туђе име“ и „не доносе одлуке о мањинама без мањина за столом“. Управо због тога је друштвени дијалог постао механизам од изузетног значаја за заштиту и унапређење људских и мањинских права, који води променама у нашем друштву и развоју демократије.

На друштвене дијалоге позивају се учесници из свих сфера јавног живота како би у толерантној атмосфери бранили своје ставове, а крај дебате окончали компромисом. Циљ друштвених дијалога није размена мишљења истомишљеника или наметање нечијих идеја, већ проналажење најбољег решења. Стога је богатство исхода сваког друштвеног дијалога у чињеници да нема поражених у дискусији уколико је други учесник дијалога изнео квалитетнији аргумент или предлог.

Успостављена структура друштвених дијалога, које се придржавамо од првог па до данас одржаног 55 друштвеног дијалога, омогућила је учешће више од 3500 учесника.

Влада Републике Србије је у октобру прошле године усвојила Смернице за организовање друштвеног дијалога, чиме смо оснажили институт друштвеног дијалога и формално уредили поступак организовања и његов ток. Прецизним правилима друштвеног дијалога у организацији Министарства свим учесницима је обезбеђен равноправан статус, уз поштовање редоследа и једнаког времена излагања. Смерницама је обезбеђено и праћење спровођења заједнички договорених активности дефинисаних у исходу дијалога, документу који носи назив Сагласност о поступањима.

У извештајној години потрудили смо се да друштвене дијалоге организујемо и ван седишта Министарства, пружајући на тај начин подршку локалним самоуправама, институцијама и цивилном друштву, како би убудуће унапредили сарадњу у процесу креирања локалних докумената јавних политика. У томе је и улога нашег Министарства, да планирани циљеви и задаци на свим нивоима власти буду остварени у духу отворености и толеранције, да се кроз форму дијалога окупљају заинтересовани учесници са свим својим различитостима, уз пуно поштовање људских и мањинских права. Само кроз најшири инклузиван процес можемо утврдити слику стварног стања у области за коју је организован друштвени дијалог и ваљано дефинисати правце кретања ка променама на боље, јачајући владавину права.

¹ „Службени гласник РС“, бр. 94/23

Користим прилику и да изразим велику захвалност свим нашим сарадницима и учесницима прошлогодишњих друштвених дијалога: градовима Београду, Крагујевцу, Новом Пазару и Новом Саду, одборима, Народне скупштине Републике Србије, министарствима Владе Републике Србије, независним телима, Универзитетима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Новом Пазару, БК Универзитету, Матици српској, Институту за српски језик САНУ, Савету за српски језик, Радио телевизији Србије, Радио телевизији Војводине, Канцеларији сталног координатора УН у Србији, Канцеларији Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији, Канцеларији Популационог фонда УН у Србији, Канцеларији Уједињених нација за избеглице у Републици Србији, Канцеларији Савета Европе у Србији, Привредној комори Србије, Сталној конференцији градова и општина, као и свим другим установама, организацијама, јавним службама, организацијама цивилног друштва и грађанима на поверењу у институт друштвеног дијалога који заједнички градимо.

Томислав Жигманов

2. ПРАВНИ ОКВИР И ДЕЛОКРУГ РАДА

Законом о министарствима² у члану 12. одређен је делокруг рада Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и он обухвата послове државне управе који се поред заштите и унапређења људских и мањинских права и других послова одређених овим законом, односе и на иницирање дијалога са цивилним друштвом о питањима од заједничког интереса.

Сходно наведеним надлежностима Сектор за друштвени дијалог МЈМПДД је у периоду од септембра до децембра 2023. године реализовао низ активности у погледу унапређења нормативног оквира и окончао рад на изради **Смерница за организовање друштвеног дијалога**. Доношење овог прописа настало је из потребе да се формално уреди поступак организовања и тока друштвеног дијалога, рокова за информисање о предузетим мерама и активностима, информисања јавности о спроведеном друштвеном дијалогу, као и других питања од значаја за реализацију циљева друштвеног дијалога у складу са законом. Наведеним прописом уређен је и поступак израде документа о исходу друштвеног дијалога под називом „Сагласност о поступањима“ који садржи релевантне информације и податке о резултатима друштвеног дијалога, дефинише мере и активности око којих су се учесници друштвеног дијалога споразумели да их заједнички или координирано спроводе у циљу унапређења стања у области за коју је друштвени дијалог организован, рокова за информисање о предузетим мерама и активностима, информисања јавности о спроведеном друштвеном дијалогу, као и других питања од значаја за реализацију циљева друштвеног дијалога у складу са законом.

Након окончања рада на изради документа Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је, у својству предлагача и у складу са чланом 47. Пословника Владе, Министарству финансија и Републичком секретаријату за законодавство упутило наведени акт ради достављања мишљења. По достављању мишљења, ставови РС33 су имплементирани у текст Предлога који је упућен Влади РС на усвајање. Сходно наведеном, на основу члана 43. став 3. Закона о Влади³, а у вези са чланом 61. Закона о државној управи⁴, на предлог Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог Влада Републике Србије је на седници одржаној 26. октобра 2023. године донела **Закључак којим се усвајају Смернице за организовање друштвеног дијалога и**

² „Службени гласник РС“, бр. 128/20, 116/22 и 92/2023 – др.закон

³ „Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др.закон,

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18-др.закон

задужује Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог да организовање друштвених дијалога спроводи према поступку предвиђеним овим Смерницама.

У складу са наведеним документом друштвени дијалог се организује у циљу стварања подстицајног амбијента у друштву уз уважавање разлике у мишљењима, политичким и другим ставовима и изградње културе компромиса, подстицања толеранције и узајамног разумевања свих репрезентативних сегмената друштва у Републици Србији, као и ради дефинисања могућих заједничких мера и активности за решавање питања, односно ради унапређења стања у области која је тема дијалога. Крајњи циљ је квалитетан и конструктиван однос са организацијама цивилног друштва и другим друштвеним субјектима у демократском процесу, као и подстицање њихове активније улоге у јавном животу.

Истим документом је предвиђено да се друштвени дијалог организује према годишњем Плану друштвених дијалога који израђује МИНЉМПДД и који садржи предлог тема друштвених дијалога и редослед њиховог одржавања у складу са прописаним надлежностима овог министарства и планским документима. Поред наведеног, План може да садржи и друштвене дијалоге који обухватају шире друштвене теме на које се примењује поступак уређен Смерницама, а које нису саставни део планских докумената као и друштвене дијалоге на теме које су инициране од стране овлашћеног предлагача.

Друштвени дијалози на шире друштвене теме иницирани од стране овлашћених предлагача и рокови за њихову реализацију се усаглашавају са динамиком рада МИНЉМПДД, Сектора за друштвени дијалог, предлогом иницијатора и других заинтересованих учесника у дијалогу.

Сваки друштвени дијалог у организацији Министарства води се према унапред утврђеним правилима. Сви учесници у дијалогу имају равноправан третман и редослед учесника у излагању утврђује се тако да омогућава пуну динамику дијалога и конструктивну размену мишљења. Агендом за сваки појединачни друштвени дијалог предвиђена су временска трајања излагања уводничара и учесника док се кроз размену аргумената и мишљења о свим значајним темама креирају правци даљег деловања учесника дијалога путем заједничког документа.

Сагласност о поступању је документ који представља исход свих друштвених дијалога, документ је који садржи релевантне информације и податке о резултатима и заједнички дефинисаним мерама и активностима свих учесника друштвеног дијалога о њиховом координираном спровођењу у циљу унапређења стања у области за коју је друштвени дијалог организован, као и рокове за информисање о предузетим мерама и активностима. Истовремено, усаглашавањем о даљем поступању учесници друштвеног дијалога доприносе и процесу израде докумената јавне политике. Након завршетка друштвеног дијалога, текст сагласности о поступањима Министарство прослеђује свим учесницима друштвеног дијалога и објављује га на својој интернет страници.

У досадашњем раду Министарства путем наведеног документа који су заједнички креирали учесници дијалога иницирана су поједина нормативна решања у заштити људских и мањинских права. Након одржаних дијалога учесници достављају Министарству за људска

и мањинска права и друштвени дијалог информације о исходима преузетих обавеза, чиме се евидентира њихово испуњење али и прати ниво достигнутих права у различитим областима људских и мањинских права. Сходно прикупљеним информацијама предвиђено је да Министарство до 15. септембра текуће године сачињава Годишњи извештај о исходима реализованих друштвених дијалога за претходну годину.

3. ОСНОВНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД О ОДРЖАНИМ ДИЈАЛОЗИМА

Током 2023. године у организацији МЉМПДД одржано је 14 друштвених дијалога у којима је учешће узело укупно 718 учесника, представника државних органа и институција, органа аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе, амбасада и међународне заједнице, организација цивилног друштва, националних мањина, академских и верских заједница.

У највећем броју дијалози су реализовани ван Београда и то Новом Саду (4), Крагујевцу (4) и Новом Пазару (1). За потребе одржавања дијалога представници органа јединица локалне самоуправе, универзитета, установа, медијских кућа и организација цивилног друштва у локалној заједници показали су изузетан степен заинтересованости и сарадње омогућивши том приликом да догађаји буду одржани у просторима различите намене попут објеката градских управа, музеја, универзитета, културних и омладинских центара. Београд је био домаћин учесницима пет друштвених дијалога од којих су три одржана ван седишта Министарства, у Центру за интеграцију младих и просторијама Градске управе града Београда.

Сви друштвени дијалози одржани су у духу отворености и толеранције чиме је истакнут значај дијалога као простора који окупља учеснике у различитостима, поштујући људска и мањинска права. Широком инклузивним процесом у организацији дијалога начињен је увид у пресек стварног стања у друштву и дефинисани правци кретања ка владавини права и променама на боље. Кроз плурализам мишљења, међусобно слушање, разумевање и поштовање учесника у друштвеном дијалогу, почетком 2023. године серијом дијалога на тему интеграције најрањивијих група у друштво промовисан је и принцип „да нико не буде изостављен“ (Leaving No One Behind) Уједињених нација.

Имајући у виду да формом друштвеног дијалога могу бити обухваћене теме и активности предвиђене документима јавних политика, шире друштвене теме које нису саставни део планских докумената као и теме које су инициране од стране овлашћеног предлагача, током извештајног периода обрађено је више различитих питања уз учешће 17 ресора органа државне управе у чијој надлежности су биле теме обухваћене друштвеним дијалозима.

Поред интеграције најрањивијих друштвених група у друштво, обрађена је и тема законом прописане обавезе увођења родно осетљивог језика до 2024. године и организовани друштвене дијалози у Београду, Новом Пазару и Новом Саду са циљем проналажења најбољег начина за примену родно осетљивог језика и информисања свих страна, који су у

складу са Законом о родној равноправности⁵ дужни да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за коју су надлежни.

Уважавајући чињеницу да је ментално здравље једно од основних људских права али и значајан фактор просперитета, социјалне правде и социјалне кохезије друштва, друштвеним дијалогом, у сарадњи са Омладинским савезом удружења ОПЕНС и Институтом за јавно здравље Војводине, покренуто је и питање афирмације менталног здравља младих, унапређења услуга и сервиса, пружања подршке на свим нивоима, искорењивања предрасуда и дестигматизације корисника психијатријских услуга.

Крајем 2023. године у оквиру програма обележавања „75 дана за 75 година од доношења Универзалне декларације о људским правима Уједињених нација“ реализован је низ друштвених дијалога. У сарадњи са Владом АП Војводина, Покрајинским секретаријатом за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама и РТВ Војводина, друштвени дијалогом је осветљено питање мултикултуралности и интеркултуралности у Републици Србији, посебно наглашен значај одрживих политика и пракси у развоју културних права националних заједница као предуслова мултикултуралности, али и улоге медија у промовисању културних слобода и указивању на културну искљученост у нашем друштву.

У оквиру поменутог програма, у сарадњи са градом Крагујевцем и једном од најзначајнијих историјских установа културе у Републици Србије, Музејом „21. октобар“, кроз друштвени дијалог представљени су позитивни примери праксе у приступачности културног садржаја свим грађанима, укључујући слепа, слабовида и глува лица, као и лица са потешкоћама у кретању.

Имајући у виду разноврсност и значај тема које су током 2023. године обрађене кроз форму друштвеног дијалога, важно је напоменути да је велики број међународних организација подржао рад Министарства и значајно допринео даљем развоју и унапређењу друштвеног дијалога путем активног учешћа и донаторске подршке. Реализација 8 друштвених дијалога у претходној години је остварена уз донаторску подршку Савета Европе, Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women), Популационог фонда УН (UNFPA), Канцеларије Уједињених нација за избеглице у Србији (UNHCR), Канцеларије Високог комесара Уједињених нација за људска права (United Nations Human Rights Office of the High Commissioner– OHCHR) и Делегације Европске уније у Србији.

⁵ „Службени гласник Републике Србије“ бр. 52/2021

Табеларни приказ одржаних дијалога

1. Друштвени дијалог „Бескућништво – решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	20. 02. 2023. Градска управа града Београда
Број учесника	51
Учешће жена	42 (82,3%)
Број органа јавне власти	11
Број организација цивилног друштва	18
Партнери	Градска управа града Београда
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са градоначелником и Секретаријатом за социјалну заштиту Града Београда организовало је друштвени дијалог под називом „Бескућништво - решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“, 20. фебруара 2023. године у Градској управи Града Београда. Дијалог је одржан у склопу обележавања 75 година Универзалне декларације о људским правима, Светског дана социјалне правде и духа неговања начела хуманог и демократског друштва и достојанственог живота свих грађана. Потписивањем Универзалне декларације о људским правима по први пут у историји човечанства признато је право свим људима на живот, слободу и сигурност, без разлика. Социјална правда, као предуслов остваривања једнаких шанси за све појединце у друштву, могућа је једино кроз поштовање и остваривање људских права и слобода, нарочито кроз искорењивање неједнакости, сиромаштва, незапослености и насиља. Дијалог „Бескућништво - решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“ наставак је прве дебате представника државних органа и цивилног сектора о мерама и активностима у погледу остваривања права лица у ситуацији бескућништва. Једна од првих мера је обезбеђивање личних докумената, којима се невидљивим грађанима омогућава нужни предуслов за приступ правима. У раду друштвеног дијалога, учешће су узели представници Владе Републике Србије, радних тела Народне Скупштине, Управе града Београда, организација цивилног друштва, академске заједнице и стручне јавности у чијем фокусу је наведена област. Министарство у сарадњи са релевантним институцијама и организацијама цивилног друштва планира реализацију друштвених дијалога на тему бескућништва и у другим јединицама локалне самоуправе у Републици Србији.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Бескућништво – решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“, који је организовало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Градом Београдом, Секретаријатом за социјалну заштиту Града Београда и организацијама цивилног друштва Иницијатива за економска права А11, Адвентистичко развојни и хуманитарни рад АДРА, Каритас Србија, Центар за интеграцију младих и Излазак, а који је одржан на Међународни дан социјалне правде, 20. фебруара 2023. године, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће предузети активности за организовање састанка са представницима Министарства унутрашњих послова, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства државне управе и локалне самоуправе у циљу изналажења решења за ефикасније остваривање права на лична документа лица у ситуацији бескућништва, у складу са важећим законским решењима и кроз активности Оперативне групе формиране на основу Споразума о разумевању од 10.02.2022.године који је закључен између Министарства државне управе и локалне самоуправе, Заштитника грађана и Високог комесаријата за избеглице - Представништво у Београду.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Министарство унутрашњих послова, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, ће након одржаног састанка из тачке 1. ове Сагласности о поступањима, уз експертску подршку и у сарадњи са организацијама цивилног друштва, радити на изналажењу модела за информисање лица у ситуацији бескућништва у вези са процедурама за остваривање права на лична документа, као и запослених у надлежним институцијама, и свих заинтересованих лица,

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће иницирати састанак са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања са циљем разматрања питања дефиниције бескућништва, као први корак за потпуно разумевање проблема бескућништва.

О исходима састанка Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће известити Радни тим за бескућништво.

2. Друштвени дијалог „Ресоцијализација и реинтеграција бивших осуђених лица – пут ка корисном члану друштва“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	01.03. 2023. Крагујевац, Скупштина града
Број учесника	67
Учешће жена	38 (56,7%)
Број органа јавне власти	19
Број организација цивилног друштва	16
Партнери	Градска управа града Крагујевца
Друштвени дијалог „Ресоцијализација и реинтеграција бивших осуђених лица - пут до корисног члана друштва“, одржан је у Крагујевцу 01. марта 2023. године на Међународни дан нулте толеранције на дискриминацију. Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Градом Крагујевцем организовало је дијалог у склопу обележавања 75 година Универзалне декларације о људским правима и промоције принципа „Да нико не буде изостављен“ (Leaving No One Behind) у циљу сагледавања положаја маргинализованих група и појединаца у нашем друштву, међу којима бивша осуђена лица спадају у посебно рањиву групу. Указивањем на мере и активности и погледу остваривања права бивших осуђених лица, указујемо и на доследно залагање Републике Србије за даље унапређење и поштовање права човека и његових основних слобода. У раду друштвеног дијалога учешће су узели представници Владе Републике Србије, Народне Скупштине, Заштитника грађана, Повереника за заштиту равноправности, Шумадијског управног округа, Управе Града Крагујевца, независних тела, организација цивилног друштва, академске заједнице и други стручњаци у чијем домену рада је тема ресоцијализације и реинтеграције бивших осуђених лица.. Друштвени дијалог се показао као добра основа за размену искуства и пут ка сагледавању целокупног положаја наших суграђана у процесу друштвене реинтеграције након изласка из установа Управе за извршење кривичних санкција.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Ресоцијализација и реинтеграција бивших осуђених лица - пут до корисног члана друштва“, који је организовало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Градом Крагујевцем а који је одржан на Међународни дан нулте толеранције на дискриминацију 01. марта 2023. године, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог се обавезује да у предстојећем периоду надлежним ресорним министарствима упути допис са информацијом о одржаном друштвеном дијалогу „Ресоцијализација и реинтеграција бивших осуђених лица - пут до корисног члана друштва“ и затражи предлоге и сугестије у вези са остваривањем личних права и унапређењем положаја бивших осуђених лица у следећим областима:

- Развој потенцијала корисника за самостални живот у заједници
- Унапређење система бесплатне правне помоћи у локалним заједницама
- Унапређење доступности благовремених и релевантних информација у вези са отварањем права осуђених лица по изласку из установа затвореног типа
- Изналажење могућности за обезбеђивање средстава за трошкове административних такси неопходних за стицање личних докумената

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог се обавезује да достављене одговоре ресорних министарстава објави на својој интернет страници.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог се обавезује да ће у оквиру својих надлежности радити на већој медијској видљивости и сензибилизацији јавности и кроз примере позитивне праксе доприносити дестигматизацији бивших осуђених лица као и свих других маргинализованих група.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог се обавезује да ће подржати све активности организација цивилног друштва које се буду односиле на отклањање предрасуда и стереотипа и узети учешће у антидискриминаторним кампањама.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће подржати активности организација цивилног друштва и надлежних институција у формирању мреже подршке бившим осуђеним лицима и члановима њихових породица.

3. Друштвени дијалог „Како до родно осетљивог језика?“ Београд	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за антидискримациону политику и унапређење родне равноправности	
Време и место одржавања	27. 03. 2023. Београд, Палата Србија
Број учесника	63
Учешће жена	46 (73%)
Број органа јавне власти	16
Број организација цивилног друштва	6
Партнери	UNWOMEN, Делегација ЕУ у Србији
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, у сарадњи и уз подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) и Европске уније, реализовало је 27. марта 2023. године први у низу друштвени дијалог на тему „Како до родно осетљивог језика?“ који је одржан у Палати „Србија“ у Београду. Имајући у виду законом прописану обавезу увођења родно осетљивог језика⁶ до 2024. године, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог започело је серију друштвених дијалога са циљем проналажења најбољег начина увођења и примене родно осетљивог језика и информисања свих страна, које су, према наведеном закону, дужне да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за коју су надлежни. Родно осетљив језик представља језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у циљу остваривања равноправности у оквиру језика који користе у личном и професионалном животу. Кроз форму друштвеног дијалога сви релевантни субјекти се настоје упознати са употребом родно осетљивог језика у називима радних места, положаја, звања и занимања и обавезом да у оквиру својих надлежности, воде политику једнаких могућности за жене и мушкарце те у складу са наведеним планирају, доносе, спроводе и јавно објављују резултате посебних мера. Истакнуто је да би употреба родно осетљивог језика у највећој мери допринела подизању свести о значају једнакости жена и мушкараца и увођење начела једнакости у све друштвене сфере. Уводне речи имали су др Муамер Бачевац, председник Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине Републике Србије, Гордана Предић, посебна саветница министра културе Републике Србије, Њ.Е. Емануеле Жиофре, амбасадор и шеф Делегације ЕУ у Србији, Милана Рикановић, шефица Канцеларије Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) и Стојанка Лекић, координаторка Женске парламентарне мреже Скупштине АП Војводине.	

⁶ члан 73. Закона о родној равноправности (Сл. гласник Републике Србије број 52/2021)

Током друге и треће сесије друштвеног дијалога мишљења су разменили еминентни стручњаци, представници Српске академије наука и уметности, Универзитета у Београду, Универзитета одбране, Филолошког факултета, Филозофског факултета у Новом Саду, Института за филозофију и друштвену теорију, Института друштвених наука, јавних медијских сервиса и организација цивилног друштва.

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

На друштвеном дијалогу на тему *„Како до родно осетљивог језика?“*, који је организовало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи и уз подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) и Европске уније, који је одржан дана 27.03.2023.године, уз исказана неслагања дела учесника (представници САНУ), утврђена је

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Имајући у виду чињеницу да примена родно осетљивог језика ступа на снагу од јуна 2024.године, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће у сарадњи са Координационим телом за родну равноправност Владе Републике Србије, започети процес за израду смерница у циљу примене родно осетљивог језика. У процес припреме израде смерница укључити и сва надлежна министарства (просвете, културе, информисања и телекомуникација), надлежне одборе Народне скупштине Републике Србије, представнике академске заједнице и цивилног друштва како би несметано започело коришћење родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу, као и у сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима и лиценцама, као и у другим облицима образовно-васпитног рада.

У циљу пуне информисаности и укључености свих страна, које су дужне да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за који су надлежни, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће у сарадњи са Агенцијом Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) наставити серију друштвених дијалога на тему *„Како до родно осетљивог језика?“*. Следећи друштвени дијалог биће организован у Новом Пазару 24.маја, а након тога и у Новом Саду 16.јуна 2023.године.

За учешће у овим друштвеним дијалозима биће позвани представници државних и релевантних научних институција, цивилног друштва и других заинтересованих субјеката.

4. Друштвени дијалог	
Представљање имплементације принципа „да нико не буде изостављен“ у законска и стратешка документа Републике Србије“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	24.03.2023. Крагујевац, Скупштина града
Број учесника	89
Учешће жена	66 (74,1%)
Број органа јавне власти	2
Број организација цивилног друштва	1
Партнери	ОНСНР
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је у Крагујевцу 24. марта 2023. године организовало представљање <i>Инструмента за укључивање принципа „Да нико не буде изостављен“ у законска и стратешка документа Републике Србије</i> чиме је започета серија разговора са представницима јединица локалних самоуправа у Републици Србији, предлагачима и доносиоцима документа јавних политика. Скуп је организован у сарадњи са тимом Уједињених нација за људска права у Србији, уз подршку Канцеларије Високог комесара Уједињених нација за људска права (United Nations Human Rights Office of the High Commissioner– ОНСНР). Представљања инструмента за укључивање принципа „Да нико не буде изостављен“ организовано је кроз два догађаја. Први догађај је одржан у сали Скупштине града Крагујевца на коме су учешће узели представници јединица локалних самоуправа, председници скупштина јединица локалних самоуправа у Шумадијском управном округу, председници сталних радних тела образованих у Скупштини града Крагујевца и општинама, као и председнице Женских парламентарних група. Други скуп је одржан у згради Правног факултета где су учешће узели професори Универзитета у Крагујевцу, као и заинтересовани студенти Правног факултета у Крагујевцу.	

5. Друштвени дијалог „Како до родно осетљивог језика?“ Нови Пазар

Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД – Сектор за антидискриминациону политику и родну равноправност

Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог

Време и место одржавања	24.05.2023. Нови Пазар, Дом културе
Број учесника	40
Учешће жена	30 (75%)
Број органа јавне власти	4
Број организација цивилног друштва	5
Партнери	UNWOMEN, Делегација ЕУ у Србији

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је уз подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women) и Делегације Европске уније у Србији, организовало 24. маја 2023. у Новом Пазару други по реду друштвени дијалог са темом „Како до родно сензитивног језика?“.

Дијалог је почео минутом ћутања за жртве убиства у Београду, околини Младеновца и Прибоју. У име домаћина друштвеног дијалога, уводно обраћање је имао Нихат Бишевац, градоначелник Новог Пазара. Након тога, обратили су се др Марина Спасојевић, представник Савета за српски језик Владе Републике Србије, проф. др Амела Лукач Зоранић проректорица за наставу и међународну сарадњу Универзитета у Новом Пазару, Јелена Секулић Недељковић, пројектна менаџерка Канцеларије Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) и проф. др Мисала Праменковић, председница Бошњачког националног вијећа.

Током друге и треће сесије друштвеног дијалога мишљења су разменили стручњаци, представници Института за српски језик САНУ, Института за филозофију и друштвену теорију, Филолошког и Филозофског факултета, Универзитета и државног Универзитета у Новом Пазару, Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, града Новог Пазара, Националног савета бошњачке националне мањине, Националног савета горанске националне мањине, организација цивилног друштва и медија.

У документу који је исход сваког друштвеног дијалога - Сагласност о поступањима, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је позвало све учеснике да дају свој несебични професионални допринос да се о овој теми говори аргументовано, језиком струке, чиме ће се отклонити свака могућност да она постане предмет дневно политичких расправа.

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

На друштвеном дијалогу на тему „*Како до родно осетљивог језика?*“, који је организовало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи и уз подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) и Европске уније, који је одржан дана 24.05.2023.године у Новом Пазару, договорена је

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог са посебном пажњом ће размотрити и надлежним ресорима предочити предложене активности од стране групе представника стручне јавности које су усмерене на даље проналажења решења за увођење родно осетљивог језика у области образовања. Такође, Министарство констатује и са уважавањем узима изнете критичке ставове Савета за српски језик у коме захтева да се процес одлучивања врати на почетак, повлачењем закона, односно изменом и допуном одредаба Закона које се односе на српски језик.

У циљу пуне информисаности и укључености заинтересованих друштвених актера, као и надлежних за континуирано праћење родне равноправности у свим сферама друштвеног живота, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће у сарадњи са Агенцијом Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women), кроз форму друштвеног дијалога наставити да отвара простор за изношење стручних мишљења на ову тему. *Наредни друштвени дијалог „Како до родно осетљивог језика?“, биће одржан у Новом Саду.*

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог позива све учеснике да дају свој несебични професионални допринос да се о овој теми говори аргументовано, језиком струке, чиме ће се отклонити свака могућност да она постане предмет дневно политичких расправа.

Након наредног друштвеног дијалога, а по прикупљању свих предлога и сугестија изнетих од стране стручне јавности током друштвених дијалога, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће у сарадњи са Координационим телом за родну равноправност Владе Републике Србије, отпочети процес у правцу припреме за израду смерница у циљу реализације законских одредби везаних за родно осетљив језик.

У наведене активности потребно је укључити сва надлежна министарства (просвете, културе, информисања и телекомуникација), надлежни одбори Народне скупштине Републике Србије, представници академске заједнице и цивилног друштва, а како би се несметано наставио започети процес око питања родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу, сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима и лиценцама, као и другим облицима образовно-васпитног рада.

6. Друштвени дијалог „Бескућништво – деца у уличној ситуацији“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДЦ	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	12.06.2023. Београд, Клуб 16 – ЦИМ
Број учесника	30
Учешће жена	20 (66,6%)
Број органа јавне власти	6
Број организација цивилног друштва	9
Партнери	Центар за интеграцију младих
На Међународни дан борбе против деце у раду, 12. јуна 2023. године Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, у сарадњи са Центром за интеграцију младих, организовало је друштвени дијалог на тему „Бескућништво – деца у уличној ситуацији“. Друштвени дијалог је одржан у простору социјалног предузећа Клуб 16 у Београду. Друштвени дијалог је отворио министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог Томислав Жигманов истакавши да положај деце у ситуацији бескућништва често није у фокусу јавности због чега се дијалог и организује како би се проблем сагледао из различитих аспеката што ствара претпоставке да се доносе ефикасније мере за његово решавање. Уводна обраћања имали су Ивана Антонијевић, в.д. помоћнице министра туризма и омладине, Данијела Ристовски, виша саветница у институцији Повереника за заштиту равноправности, Марко Тошић, директор Центра за интеграцију младих, Митар Ђурашковић из Удружења грађана „Слобода нема цену“ и Ирена Станковић, програмска координаторка ПИН - а. Учесници друштвеног дијалога закључили су да је неопходно заједнички приступити системском уређењу области заштите деце у уличној ситуацији. За реализацију ове активности потребна је пуна координација и сарадња надлежних државних институција, независних тела, организација цивилног друштва, међународних организација и медија.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Бескућништво - деца у уличној ситуацији“, у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, а уз сарадњу са Центром за интеграцију младих, одржаног на Међународни дан борбе против дечијег рада, 12. јуна 2023. године, заједнички су утврдили

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Неопходно је заједнички приступити системском уређењу области заштите деце у уличној ситуацији. За реализацију ове активности потребна је пуна координација и сарадња надлежних државних институција, независних тела, организација цивилног друштва, међународних организација и медија.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће, у оквиру обележавања Међународног дана борбе против сиромаштва, 17. октобра 2023. године, организовати друштвени дијалог на коме ће бити представљени налази и резултати са претходних друштвених дијалога :

- „Бескућништво: мапирање и први кораци ка друштвеној укључености“, одржаног 20. децембра 2022. године,

- „Бескућништво – решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“, одржаног 20. фебруара 2023. године и

- „Бескућништво - деца у уличној ситуацији“, одржаног 12. јуна 2023. године.

7. Друштвени дијалог „Како до родно о сетљивог језика?“ Нови Сад	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	27.06.2023. Ректорат Универзитета, Нови Сад
Број учесника	34
Учешће жена	23 (67,6%)
Број органа јавне власти	5
Број организација цивилног друштва	2
Партнери	UNWOMEN, Делегација ЕУ у Србији
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, у сарадњи са Универзитетом у Новом Саду и уз подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women) и Делегације Европске уније у Србији, организовало је 27. јуна 2023.године у Новом Саду трећи и завршни друштвени дијалог на тему „Како до родно осетљивог језика?“. Друштвени дијалог је одржан у Ректорату Универзитета у Новом Саду. Поздравну реч учесницима друштвеног дијалога упутио је домаћин, проф. др Дејан Мадих, ректор Универзитета у Новом Саду и председник Одбора за родну равноправност Универзитета у Новом Саду. У својству у водничара говорили су др Миливој Алановић, продекан Филозофског факултета у Новом Саду за послове акредитације, самовредновања и прећења квалитета рада Факултета, проф. др Виктор Савић, представник Матице српске, Кристина Караић, заменица председника Скупштине града Новог Сада, доц. др Драгана Ћорић, Покрајински заштитник грађана-омбудсман, Мирјана Василић, председница Комисије за родну равноправност Скупштине града Новог Сада и Александра Милетић, Канцеларија Агенције УН за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN WOMEN). У делу друштвеног дијалога под називом „Струка има реч“, говорили су проф. др Светлана Томић, Факултет за стране језике Алфа БК Универзитет, редовна професорка проф. др Маријана Пајванчић, редовна професорка Правног факултета, др Марина Спасојевић, чланица Савета за српски језик и проф. др Исидора Бјелаковић, шеф Одсека за српски језик и лингвистику, Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду. Учешће у друштвеном дијалогу узели су Наташа Тасић Кнежевић, народна посланица, проф. емер Свенка Савић, Велибор Џомић, протојереј-ставрофор СПЦ, Гордана Чомић,	

претходна министарка за људска и мањинска права и друштвени дијалог и бивша народна посланица, као и представници академске заједнице.

Имајући у виду законом прописану обавезу увођења родно осетљивог језика⁷ до 2024. године, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, друштвеним дијалогом у Новом Саду завршило је серију друштвених дијалога са циљем проналажења најбољег начина за увођење и примену родно осетљивог језика и информисања свих страна, које су дужне да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за коју су надлежни.

Намера Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог приликом организовања друштвених дијалога је била да питање примене родно сензитивног језика учини доступним свим заинтересованим странама на читавој територији Републике Србије. Такође, друштвени дијалози у Новом Пазару и Новом Саду послужили су и да се представници локалне самоуправе упознају са одредбама Закона о родној равноправности које се тичу родно осетљивог језика, да се чују различита становишта представника заједнице и удружења цивилног сектора и да се разговара о свим недоумицама које су се у вези са овом темом појавиле у стручној и широј јавности. Аргументи изнети током друштвених дијалога представљаће значајан допринос започетим активностима у вези са успостављањем родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу, сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима и лиценцама, као и другим облицима образовно-васпитног рада.

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

На друштвеном дијалогу на тему *„Како до родно осетљивог језика?“*, у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и уз сарадњу и подршку Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women) и Европске уније, који је одржан 21.06.2023. године у Новом Саду, договорена је

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог јасно и недвосмислено поручује да се закони морају поштовати и спроводити, па самим тим и Закон о родној равноправности који између осталог уводи и обавезну употребу родно сензитивног језика у медијима и образовању и у јавној и службеној употреби.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог уважава изнете критичке ставове од стране представника Матице српске у којима се истиче да решења у Закону о родној равноправности представљају насилно мењање језичке културе и наметање проблематичних решења.

⁷ члан 73. Закона о родној равноправности (Службени гласник Републике Србије број 52/2021)

Критички ставови Матице српске послужиће обликовању даљих активности Министарства у циљу стварања услова за примену родно осетљивог језика.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог још једном апелује на све учеснике у јавном животу да учине додатни напор и ову тему не користе у сврху дневно политичких расправа, већ о истој расправљају са чињеницама и аргументима и уз пуно поштовање свих грађанки и грађана наше државе.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је кроз серију друштвених дијалога одржаних у Београду, Новом Пазару и Новом Саду прикупљало предлоге и сугестије изнете од стране стручне јавности, а који ће бити значајан допринос започетим активностима у вези са успостављањем родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу, сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима и лиценцама, као и другим облицима образовно-васпитног рада.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог се захваљује надлежним министарствима Владе Републике Србије, надлежним Одборима Народне скупштине Републике Србије, САНУ, Матици српској, Савету за српски језик, Универзитетима у Новом Саду и Новом Пазару, градовима Новом Саду и Новом Пазару, представницима стручне јавности, независним телима, представницима националних савета националних мањина, Делегацији ЕУ у Србији, канцеларији Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији, представницима цивилног друштва, медијима и другим учесницима на учешћу и значајном професионалном доприносу током три друштвена дијалога на тему „*Како до родно осетљивог језика?*“

8. Друштвени дијалог „Ментално здравље младих“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	20. 10.2023. ОПЕНС, Нови Сад
Број учесника	61
Учешће жена	43 (70,4%)
Број органа јавне власти	13
Број организација цивилног друштва	13
Партнери	ОПЕНС, Институт за јавно здравље Војводине
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Омладинским савезом удружења ОПЕНС и Институтом за јавно здравље Војводине организовало је 20. октобра 2023. године друштвени дијалог „Ментално здравље младих“ који је одржан у просторијама Омладинског центра ОПЕНС у оквиру Фестивала менталног здравља у Новом Саду. Светска здравствена организација дефинише ментално здравље као стање благостања у коме сваки појединац остварује свој потенцијал, може да ради продуктивно и плодносно и у стању је да доприноси својој заједници. Са становишта корпуса људских права, ментално здравље је једно од основних људских права и спада у ред кључних ресурса и значајан фактор просперитета, социјалне правде и социјалне кохезије друштва о чему говори и кључни стратешки документ Републике Србије о заштити менталног здравља. Афирмација менталног здравља младих, унапређење услуга и сервиса, подршка на свим нивоима, искорењивање предрасуда и дестигматизација корисника психијатријских услуга чини свет у коме живимо хуманијим, коме сви заједнички тежимо. С обзиром да су млади друштвена група са специфичним проблемима и потребама, централна тема друштвеног дијалога је била подршка и умрежавања пружаоца услуга у циљу унапређења квалитета и доступности услуга у области менталног здравља у локалној заједници. У друштвеном дијалогу учествовали су министар Томислав Жигманов, министарка здравља проф. др Даница Грујичић, помоћница министра за омладину и туризам Ивана Антонијевић, представница Министарства просвете доц. др Снежана Вуковић, проф. др Едита Стокић, директорка УКИЦ Војводине, проф. др Светлана Квргић, помоћница директора Института за јавно здравље Војводине, Вукашин Гроздановић, извршни директор ОПЕНС-а, Никола Тарбук, генерални секретар Сталне конференције градова и општина, представница УНИЦЕФ-а Станослава Вучковић, представници омладинских и невладиних организација и други. Сви учесници друштвеног дијалога су, поред осталог, указали и на неопходност успостављања координационих тела, као и центара за ментално	

здравље младих у заједници који би пружали додатну подршку систему и били прилагођени потребама младих и чланова њихових породица.

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Ментално здравље младих“ у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и у сарадњи са Омладинским савезом удружења ОПЕНС и Институтом за јавно здравље Војводине, који је одржан 20.октобра 2023.године у оквиру Фестивала менталног здравља у Новом Саду, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Сви учесници друштвеног дијалога су сагласни да је неопходно радити на успостављању већег нивоа међусекторске сарадње и координације, а што ће допринети бољој доступности и већем квалитету услуга менталног здравља на локалном нивоу. Такође, учесници друштвеног дијалога указују на неопходност да се у јединицама локалних самоуправа успоставе координациона тела за ментално здравље, као и центри за ментално здравље младих у заједници који би пружали додатну подршку систему и процесу деинституализације, а прилагођени потребама младих и чланова њихових породица.

Када је у питању одговор на заштиту менталног здравља младих, учесници друштвеног дијалога су сагласни да је неопходно да се утврде тренутни капацитети са којима локалне самоуправе располажу, од броја ангажованих стручњака, броја корисника услуга, разноврсности услуга, као и постојања пратећих докумената на локалном нивоу који се односе на ментално здравље младих како би се унапредио нормативни оквир и политике у области заштите менталног здравља младих.

Учесници друштвеног дијалога исказују спремност да у оквиру својих надлежности доприносе континуираном јачању ресурса кроз едукацију и умрежавање стручњака у препознавању младих у ризику у области образовања, примарне здравствене заштите, омладинског рада, као и помагачима у области социјалне заштите.

Препоручује се удружењима грађана која делују у локалној заједници да раде на креирању информатора о раду удружења грађана у области менталног здравља, који ће бити намењени општој јавности (према циљним групама) и професионалцима у здравственом, образовном и систему социјалне заштите.

Учесници друштвеног дијалога подсећају да извештавање медија о самоубиствима мора бити у складу са препорукама СЗО, при чему се мора посебно водити рачуна о жртвама, породицама жртава самоубиства, као и спречавању да се осетљиве особе подстакну на ауто или хетероагресију.

9. Друштвени дијалог „Системска подршка младима у борби против злоупотреба психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	20. 10.2023. ОПЕНС, Нови Сад
Број учесника	62
Учешће жена	42 (67,7%)
Број органа јавне власти	13
Број организација цивилног друштва	14
Партнери	ОПЕНС, Институт за јавно здравље Војводине
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је у сарадњи са Омладинским савезом удружења ОПЕНС, Институтом за јавно здравље Војводине и Канцеларијом за борбу против дрога Републике Србије организовало 20. октобра 2023. године панел дискусију „Системска подршка младима у борби против злоупотребе психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности“ који је одржан у Омладинском центру ОПЕНС у Новом Саду. Канцеларија за борбу против дрога Републике Србије у сарадњи са Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог и Министарством туризма и омладине заједнички раде на унапређењу превенције злоупотребе психоактивних супстанци међу младима са посебним фокусом на узроке, али и разради плана подршке младима на локалном нивоу. Стога је централна тема панел дискусије била размена искустава и креирање препорука за унапређење превенције и подршке у локалној заједници. Поред стручних лица током дискусије су се могле чути и исповести и животна искуства зависника и козависника. Сви учесници друштвеног дијалога су се сагласили да је у борби против злоупотребе психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности кључан мултисекторски, децентрализован и инклузиван приступ. За адекватан и ефикасан одговор на све изазове у овој борби, нужно је успоставити координацију свих институција на републичком, покајинском и локалном нивоу. Дијалог је окончан актом који представља сагласност о поступањима свих учесника догађаја.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Системска подршка младима у борби против злоупотребе психоактивних супстанци и превенција бихевиоралних болести зависности“ у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и у сарадњи са Омладинским савезом удружења ОПЕНС, Институтом за јавно здравље Војводине и Канцеларијом Владе Србије за борбу против дрога, који је одржан 20.октобра 2023.године у оквиру Фестивала менталног здравља у Новом Саду, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Сви учесници друштвеног дијалога су сагласни да је у борби против злоупотребе психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности кључан мултисекторски, децентрализован и инклузиван приступ. За адекватан и ефикасан одговор на све изазове у овој борби, нужно је успоставити координацију свих институција на републичком, покајинском и локалном нивоу.

Учесници друштвеног дијалога указују на неопходност да се у јединицама локалних самоуправа утврде постојеће услуге подршке, као и потребе младих који се суочавају са злоупотребом психоактивних супстанци и бихевиоралних болести.

Учесници друштвеног дијалога исказују спремност да у оквиру својих надлежности доприносе континуираном јачању ресурса и умрежавању стручњака у циљу препознавања младих у ризику од болести зависности у области образовања, примарне здравствене заштите, омладинског рада, као и помагачима у области социјалне заштите.

Учесници друштвеног дијалога подржавају програме подршке члановима породица младих који се суочавају са злоупотребом психоактивних супстанци и бихевиоралних болести зависности.

Препоручује се удружењима грађана која делују у локалној заједници да раде на креирању информатора о раду у области борбе против злоупотребе психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности, засноване на деловању у локалној заједници, намењене општој јавности (по циљним групама) и професионалцима у здравственом, образовном и систему социјалне заштите.

10. Друштвени дијалог „Укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације – изазови у развоју институционалног оквира“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	25.10.2023. Београд, Палата Србија
Број учесника	30
Учешће жена	26 (86,6%)
Број органа јавне власти	8
Број организација цивилног друштва	1
Партнери	Министарство науке, технолошког развоја и иновација
Друштвени дијалог „Укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације – изазови у развоју институционалног оквира“, организовало је Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Министарством науке, технолошког развоја и иновација. Дијалог је одржан 25. октобра 2023. године у Палати Србија у Београду. Повод за одржавање дијалога су активности у области развоја институционалног оквира за укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације које су планиране Акционим планом за 2022/2023. годину за спровођење Стратегије за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године. Уважавајући чињеницу да су жене у мањем броју заступљене у науци, те да упркос порасту броја образованих тешко отварају врата научних установа, а још теже стижу до признања и водећих положаја у науци, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у оквиру обележавања 75 година од усвајања Универзалне декларације о људским правима овој теми придаје посебан значај. Тим чином указано је на значајан јубилеј и истакнута неопходност поштовања међународно усвојених стандарда и принципа, те доследно залагање Републике Србије за даље унапређење и поштовање права човека и његових основних слобода. Друштвени дијалог је место на коме је истакнута посебна улога жена у високообразовним и научним институцијама и њиховом друштвеном и економском статусу, али су и размењена искуства и мишљења о већој родној видљивости и представљању на путу јавног интегритета. Иако су знање, моћ знања и достигнућа неоспорни, оне се у јавном дискурсу изостављају и обезвређују под утицајем традиционалних образаца родних улога. Дебата о развоју институционалног оквира за укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације је полазна основа за сагледавање тренутног стања у овој области и свих аспеката који воде јачању интегритета и унапређењу положаја жена и девојчица у технолошким и друштвеним иновацијама.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације – изазови у развоју институционалног оквира“ у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и у сарадњи са Министарством науке, технолошког развоја и иновација, који је одржан 25.октобра 2023.године у Београду, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Сви учесници друштвеног дијалога су сагласни да ће у оквиру својих надлежности доприносити системском и дугорочном процесу јачања учешћа жена у програмима којима се подстичу технолошке и друштвене иновације и тиме давати пун допринос оснаживању родне перспективе.

Учешће већег броја жена и девојака у области иновација и заштите патената од великог је значаја за развој друштва.

Неопходно је да сви учесници друштвеног дијалога који утврђују документа јавне политике у складу са својим надлежностима омогуће сталну размену искустава научница, истраживачица и иноваторки, равноправну квантификацију резултата њиховог рада, могућност за напредовање и усавршавање, као и адекватнију материјалну стимулацију за бављење проналазаштвом.

Сви учесници друштвеног дијалога указују на неопходност успостављања сталних и континуираних програма подршке женској иновативној заједници, како на нивоу републике, тако и на покрајинском и локалном нивоу. Подршка у унапређењу знања и вештина жена и девојака у области развоја иновационог предузетништва и заштите патената као и финансијска подршка за регистрацију изума и патената, допринеће бржем развоју и расту предузетништва, већој конкурентности на тржишту, а тиме и економском оснаживању жена и девојака.

Сви учесници друштвеног дијалога ће у оквиру својих активности стално указивати на неопходност јачања веза жена научница, истраживачица и иноваторки на локалном, покрајинском, републичком и међународном нивоу.

11. Друштвени дијалог „Бескућништво – заборављени и на маргини друштва“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	09.11.2023. Београд, Клуб 16 ЦИМ
Број учесника	38
Учешће жена	30 (78,9 %)
Број органа јавне власти	8
Број организација цивилног друштва	10
Партнери	Центар за интеграцију младих
У оквиру програма обележавања „75 дана за 75 година од доношења Универзалне декларације о људским правима Уједињених нација“, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог организовало је друштвени дијалог под насловом „Лица у ситуацији бескућништва - заборављени и на маргини друштва“. Друштвени дијалог је у сарадњи са Канцеларијом Уједињених нација за избеглице у Србији одржан 09. новембра 2023. године у просторијама Центра за интеграцију младих - Клуб 16 у Београду. Скуп су отворили министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог Томислав Жигманова и министарка здравља проф. др Даница Грујичић, а уводну реч имала је и народна посланица Наташа Тасић Кнежевић. Министар Жигманов је истакао да је Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог одржало четири друштвена дијалога о лицима у ситуацији бескућништва, од којих је један био посвећен деци у уличној ситуацији. Формиран је и Радни тим за бескућништво као резултат друштвених дијалога, који чине представници институција, организација цивилног друштва, независних институција, представник Тима за људска права УН-а у Србији, медија и академске заједнице, а покренута су питања које се односе на остваривање права на лична документа, приступ здравственим, социјалним и другим услугама, као и стамбене политике. У друштвеном дијалогу, одржаном у социјалном предузећу Клуб 16 учествовали су и представници Повереника за заштиту равноправности, Канцеларије УНХЦР, невладиних организација АДРА и ПИН, као и домаћини Центар за интеграцију младих. Учесници дијалога заједнички су постигли Сагласност о поступањима којом је предвиђено да Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Министарством здравља размотри могућност измена нормативног оквира који регулише питања јавног здравља и здравственог осигурања у правцу дефинисања статуса лица у ситуацији бескућништва као посебно осетљиве категорије осигураника.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Лица у ситуацији бескућништва – заборављени и на маргини друштва“ који је организовало Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Канцеларијом Уједињених нација за избеглице у Србији а који је одржан 09. новембра 2023. године, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће у сарадњи са Министарством здравља и организацијама цивилног друштва, радити на изналажењу модела за успостављање обука и тренинга за запослене у установама здравствене заштите у циљу боље сензибилизације за рад са лицима у ситуацији бескућништва као и за формирање медицинских тимова за рад на терену са наведеним лицима.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће иницирати састанак са Министарством здравља и релевантним здравственим установама са циљем разматрања питања адекватнијег системског одговора у оквиру заштите здравља, укључујући и ментално здравље, лица у ситуацији бескућништва (превенција, доступност услуга, индивидуализовани и интегрисани приступи услугама и др.).

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће у сарадњи са Министарством здравља размотрити могућност измена нормативног оквира који регулише питања јавног здравља и здравственог осигурања у правцу дефинисања статуса лица у ситуацији бескућништва као посебно осетљиве категорије осигураника.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће наставити већ започету сарадњу са Министарством унутрашњих послова, Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарством државне управе и локалне самоуправе у циљу изналажења решења за ефикасније остваривање права на лична документа лица у ситуацији бескућништва у складу са важећим законским решењима.

О исходима састанка Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће извести Радни тим за бескућништво.

12. Друштвени дијалог „Мултикултуралност и интеркултуралност у Републици Србији – добре практике и изазови“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	17.11.2023. Нови Сад, РТВ Војводине
Број учесника	57
Учешће жена	24 (42,1%)
Број органа јавне власти	6
Број организација цивилног друштва	4
Партнери	Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама и РТВ Војводине
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама организовало друштвени дијалог „Мултикултуралност и интеркултуралност у Републици Србији – добре праксе и изазови“. Дијалог је одржан 17. новембра 2023. године, Медија центру Радио телевизије Војводине у Новом Саду. Дијалог је организован у оквиру Програма Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог „75 дана за 75 година Универзалне декларације“, чиме је обележен значајан јубилеј, 75 година од усвајања Универзалне декларације о људским правима Уједињених нација (10. децембар 1948. године). Такође, повод за дијалог је био 16. новембар – Међународни дан толеранције, универзалног људског права, којим је истакнут значај уважавања, поштовања и прихватања различитости. Учесници дијалога изнели су своје ставове и искуства у домену мултикултуралности и интеркултуралности у нашој земљи, са нагласком на одрживе политике и праксе у развоју културних права националних мањина. Дијалог је отворио министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог истакавши да је за наше вишенационално и плуралистичко друштво посебно је значајно право на избор и изражавање сопствене културне припадности, јер тиме показујемо не само постојање мноштва култура и народа на једној територији, већ много више од тога. Истакнуто је да ови феномени подстичу на размишљање о културном идентитету, али и разликама језичке, етничке, религиозне и друге природе, о борби против предрасуда и нетолеранције, о путу ка мирном суживоту међу народима, појединцима или групама различитог порекла, о једнаким могућностима и приступа образовању или исповедању различитих вероисповести. Такође, истакнуто је да су културна права саставни део људских права која су универзална, недељива и међусобно зависна, и да се чланом 27. Универзалне декларације истиче да „свако има право да слободно учествује у културном животу заједнице, да ужива у уметности и научном напретку и у добробити која отуда проистиче“.	

Поред министра Жигманова уводна излагања имали су Алма Ризвановић, посебна саветница потпредседнице Владе и министарке културе, Дејан Парчетић, државни секретар у Министарству информисања и телекомуникација, Драгана Милошевић, покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама, Виктор Пал, начелник Сектора Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, Сања Јашаревић Кужић, заменица генералног директора Радио-телевизије Војводине, Далибор Накић, председник Координације националних савета националних мањина и Надиа Ћук, в. д. шефа Канцеларије Савета Европе у Београду.

На панелима „Култура као основ мултукултуралности“ и „Улога медија – од мултукултуралности до интеркултуралности“ сагледани су разни аспекти теме мултукултуралности у друштву Србије кроз излагања и конструктивну дискусију представника органа аутономне покрајине, националних мањина, академске заједнице, медијских кућа и организација цивилног друштва.

Након догађаја учесници дијалога су били у прилици да погледају изложбу и примерке богате издавачке делатности више установа културе националних мањина.

13. Друштвени дијалог „Међугенерациска солидарност – пут ка друштву једнаких могућности“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	22.11. 2023. Крагујевац, Скупштина града
Број учесника	53
Учешће жена	38 (71,6%)
Број органа јавне власти	6
Број организација цивилног друштва	7
Партнери	UNFPA
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је у сарадњи са Популационим фондом УН (UNFPA) и Скупштином града Крагујевца организовало друштвени дијалог „Међугенерациска солидарност – пут ка друштву једнаких могућности“. Дијалог је реализован 22. новембра 2023. године у згради Скупштине Града Крагујевца. И овај дијалог је одржан у оквиру Програма Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог „75 дана за 75 година Универзалне декларације“, обележавајући 75 година од усвајања Универзалне декларације о људским правима Уједињених нација (10. децембар 1948. године). Током дијалога истакнуто је да је сложен, одређен систем односа између особа различитих генерација како унутар породице тако и у читавом друштву, у време динамичких и значајних друштвених промена резултат политичких, економских и демографских процеса. Стварање друштва једнаких могућности, које уважава и прихвата разлике, брине о сваком свом грађанину, подстиче међугенерациску солидарности, али и међугенерациску једнакост и међугенерациску праведност, чини заједницу хуманијом и спремнијом да се ухвати у коштац са изазовима и препрекама савременог света. На крају, управо ове друштвене вредности, омогућавају сваком појединцу, независно од тога којој генерацији припада, да се развија у свом пуном капацитету. Заједнички став свих учесника гласи да је, у циљу јачања и унапређења међугенерациске солидарности, потребно успоставити снажнији однос партнерства између државних и локалних институција те радити на сталној комуникацији и дијалогу између различитих генерација.	

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога „Међугенерациска солидарност – пут ка друштву једнаких могућности“, у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и у сарадњи са Популационим фондом УН (УНФПА) и Скупштином Града Крагујевца, који је одржан 22. новембра 2023.године у Крагујевцу, заједнички су постигли

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Сви учесници друштвеног дијалога су сагласни да је у циљу јачања и унапређења међугенерациске солидарности, односно начина подстицања сарадње, разумевања и промене односа међу генерацијама, изградње одрживог избалансираног односа старијих и младих, првенствено у јединицама локалне самоуправе, потребно успоставити снажнији однос партнерства између државних и локалних институција, установа геронтолошких центара, дневних центара и клубова за одрасле и старијих лица са школама, омладинским центрима, удружењима младих и за младе.

Учесници друштвеног дијалога су сагласни да је неопходно радити на сталној комуникацији и дијалогу различитих генерација, што ће као резултат имати јачање узајамног разумевања и поштовања специфичности сваке генерације. У циљу продубљивања знања која би допринела већем разумевању међугенерациске солидарности, неопходно је и активније учешће академске заједнице.

Сви учесници друштвеног дијалога изражавају спремност да у оквиру својих активности доприносе промоцији волонтерског рада свих генерација као значајног аспекта у изградњи кохезионог друштва. Волонтерски рад представља најефикаснији облик учествовања грађана у процесима развоја заједнице и афирмацију важности животне узајамности, солидарности међу генерацијама, једнаких могућности, слободе, безбедности и правде за све.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог прихвата иницијативу за обележавање Европског дана Међугенерациске солидарности - 29. априла на нивоу Републике Србије, како би се кроз бројне различите активности свих актера у нашем друштву допринело јачању међугенерациских веза и друштвене солидарности.

14. Друштвени дијалог	
„Култура приступачности у изградњи културе људских права – заједно до постизања циљева одрживог развоја за особе са инвалидитетом“	
Иницијатор друштвеног дијалога: МЉМПДД	
Сектор одговоран за спровођење активности: Сектор за друштвени дијалог	
Време и место одржавања	04.12.2023. Крагујевац, Музеј 21.октобар
Број учесника	43
Учешће жена	29 (67,4%)
Број органа јавне власти	5
Број организација цивилног друштва	12
Партнери	UNFPA
Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог организовало је друштвени дијалог на тему „Култура приступачности у изградњи културе људских права – заједно до постизања циљева одрживог развоја за особе са инвалидитетом“ 4. децембра 2023. године у згради Музеја „21. октобар“, у Крагујевцу. Дијалог је у сарадњи са Популационим фондом Уједињених нација (УНФПА) и Скупштином града Крагујевца организован у склопу обележавања значајног јубилеја 75 година од усвајања Универзалне декларације о људским правима (УН, 10. децембра 1948) и Међународног дана особа са инвалидитетом (3. децембар), који се ове године обележавао под слоганом УН-а „Уједињени у акцији за спасавање и постизање Циљева одрживог развоја за, са и од стране особа са инвалидитетом“. Република Србија као потписница Агенде 2030, која пружа снажан оквир за усмеравање локалних заједница ка остваривању 17 циљева одрживог развоја, се обавезала на поштовање принципа УН-а „да нико неће бити изостављен“ (LNOB). На иницијативу Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, наша држава је прва у свету урадила смернице за укључивање поменутог принципа у нормативи оквир, односно за активно укључивање друштвено осетљивих група, нарочито особа са инвалидитетом у процесе одлучивања, израде и праћење примене законских и стратешких докумената. Одржавањем дијалога у једном од најзначајнијих историјских установа културе у Републици Србије, Музеју „21. октобар“, широј јавности приказан је позитиван пример праксе приступачности културног садржаја свим грађанима, укључујући слепим, слабовидим и глувим лицима, као и лицима са потешкоћама у кретању. Такође, циљ скупа је био подизања свести о неопходности проналажења модела подршке и партнерства у решавању изазова у социјалном укључивању особа са инвалидитетом, као и испуњавање међународних обавеза Републике Србије у спровођењу Конвенције УН о правима особа са инвалидитетом.	

Уводна излагања су поред Томислав Жигманова, министра за људска и мањинска права и друштвени дијалог имали и др Гордана Дамњановић, чланица Комисије за социјалну политику, здравство и образовање Привременог органа града Крагујевца, Џон Кенеди Мосоти, директор Канцеларије УНФПА, Зоран Диздаревић, секретар Министарства за јавна улагања, Борка Јеремић, шефица Канцеларије УНФПА у Србији, Клара Даниловић, шефица Одељења за урбанизам, просторно планирање и становање Сталне конференције градова и општина, Владан Церовић, директор Завода за проучавање културног развитка и Милан Стошић, председник Савеза слепих Србије и Регионалне асоцијације слепих Балкана.

Други део дијалога је био посвећен *„Истраживању о приступачности музеја и галерија у Републици Србији“* које су сачиниле и представиле Богдана Опачић и Маријана Миланков из Завода за проучавање културног развитка док је у трећем делу догађаја била представљена приступачност у пракси из угла представника организација цивилног друштва.

ИСХОД ДРУШТВЕНОГ ДИЈАЛОГА

Учесници друштвеног дијалога под називом „Култура приступачности у изградњи културе људских права – заједно до постизања циљева одрживог развоја за особе са инвалидитетом“, који је у организацији Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и у сарадњи са Популационим фондом УН (УНФПА) и Скупштином Града Крагујевца, одржан у просторијама Музеја „21. октобар“, 4. децембра 2023. године у Крагујевцу, постигли су:

САГЛАСНОСТ О ПОСТУПАЊИМА

Полазећи од Циљева за одрживи развој из Агенде 2030 Уједињених нација и примене Конвенције о правима особа са инвалидитетом, сви учесници друштвеног дијалога сагласни су да је за потпуну социјалну инклузију и остваривање културних права особа са инвалидитетом неопходно: изградити приступачно окружење у свим јединицама локалне самоуправе, успоставити снажнији однос партнерства између државних и локалних институција и установа културе у адекватној примени постојећих стандарда приступачности, успостављање система финансирања који ће, између осталог, омогућити обезбеђивање техничких потреба, као и учешће организација цивилног друштва у проналажењу одрживих решења за друштвену и културну партиципацију особа са инвалидитетом.

Како би се обезбедио достојанствен живот без баријера, учесници друштвеног дијалога сагласни су да је неопходно стратешко планирање развоја приступачности и позивају јединице локалне самоуправе да анализирају постојеће стање и омогуће приступачност саобраћајне и урбанистичке инфраструктуре, јавних површина, доступност услуга јавних предузећа и садржаја установа културе, као и да планирају и повећају буџете опредељене за ове намене. У том циљу апелује се на што брже уклањање постојећих архитектонских, физичких, технолошких, комуникационо-информационих препрека, укључујући препреке

за лица која имају потешкоће са видом, слухом, ходом или пењањем уз степенице у библиотекама, позориштима, музејима и галеријама са сталном поставком.

Учесници дијалога позивају јединице локалне самоуправе које немају формиране Савете за унапређење положаја особа са инвалидитетом, да исто учине у најкраћем могућем року, при чему ће се омогућити равноправно учешће представника организација цивилног друштва које се баве особама са инвалидитетом. Јединице локалне самоуправе које имају формиране Савете позивају се да у сарадњи са представницима свих релевантних актера додатно повежу представнике секретаријата, служби, управа и других институција локалне самоуправе и установа културе са организацијама цивилног друштва и изврше ревизију приступачности објеката за јавно коришћење, како везано за реконструкцију и адаптацију, тако и у вези са планирањем нових објеката и простора.

Учесници дијалога сагласни су да је потребно организовати едукације за осниваче установа културе, њихов управљачки кадар и запослене у решавању постојећих изазова у примени стандарда који дефинишу обавезне техничке мере и услове за планирање, пројектовање и изградњу/реконструкцију објеката како би осигурали несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом и другим лицима. Нарочиту пажњу посветити едукацији за примену *Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама с инвалидитетом, деци и старим особама и Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.*

У циљу остваривање права на информисање особа са инвалидитетом, учесници друштвеног дијалога позивају представнике јединица локалне самоуправе и установа културе да предузму мере како би несметано примали информације које су намењене јавности, у примереном облику и применом одговарајуће технологије, укључујући дигиталну укљученост особа са инвалидитетом (нпр. дигиталне приступачности садржаја веб страница, креирање презентација и апликација за мобилне телефоне).

Учесници дијалога позивају на доступност информација у вези са могућностима добијања финансијске подршке за пројекте у области инклузије особа са инвалидитетом (нпр. конкурсе министарстава на којима се суфинансирају пројекти).

Учесници друштвеног дијалога позивају на друштвену одговорност, социјално укључивање свих чланова заједнице и изражавају спремност да у оквиру својих активности омогуће већу видљивост и приступачност докумената, информација и других садржаја, укључујући са својих сајтова за особе са инвалидитетом.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог прихвата да у сарадњи са другим државним органима покрене иницијативу за израду/дораду Мапе приступачности установа културе за особе са инвалидитетом.

4. ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ У ОЧИМА МЕДИЈА

У односу на претходне, медији су у 2023. години показали већу заинтересованост за поједине теме које су биле предмет друштвених дијалога. Од 14 тематских дијалога, колико их је одржано у извештајном периоду, пажњу медија посебно су заокупиле дебате о заштити менталног здравља, родно осетљивом језику, положају лица у стању бескућништва и деце у уличној ситуацији, лица лишених слободе, али и скупови посвећени неговању мултикултуралности и међугенерациској солидарности. Поред информисања шире јавности о кључним проблемима са којима се сусрећу поједине друштвене групе, посебно рањиве, маргинализоване и стигматизоване, медији су по окончању дијалога наставили да извештају о ставовима релеватних друштвених актера и тиме допринели бољем сагледавању ширих феномена, осветљавајући их са различитих страна. Уз учешће преко 60 екипа који су бележили изјаве за штампу министра за људска и мањинска права и друштвени дијалог Томислава Жигмнова и пратили дијалоге, медији су поред цивилног сектора постали снажна подршка друштвеном дијалогу у извештавању о „горућим“ темама или оним проблемима о којима се до сада није говорило, чиме у значајној мери доприносе даљој демократизацији друштва.

Од штампаних медија⁸ анализирано је 13 дневних и недељних новина, у којима је објављено 59 текстова различитих жанрова, коментара, ауторских текстова, саопштења, вести, изјава у вези са друштвеним дијалогом. Највише текстова објављено је у дневним листовима Данас, Новости, Политика, Дневник и Блиц.

Графика бр. 1

⁸ Медијски архив ЕБАРТ

Приликом организовања дијалога у општинама и градовима Србије редовно су били присутни представници локалних медија на мањинским језицима, који су такође извештавали о скуповима на својим матерњим језицима. Изјаве министра за људска и мањинска права и друштвени дијалог Томислава Жигманова дате представницима медија пре дијалога, биле су пропраћене у виду посебних текстова, нарочито у агенцијским вестима ТАНЈУГ-а, Бете и Фонета-а.

У електронским медијима⁹ са националном покривеношћу током прошле године објављено је 19 прилога о дијалозима, у форми вести, изјава или гостовања. Највише су их емитовали Јавни сервис Србије РТС, телевизије Н1, НОВА и Хепи.

Графика бр. 2

Током анализе медијских садржаја, приметно је афирмативно извештавање о активностима Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, посебно о дијалозима у којима су обухваћени циљеви одрживог развоја - Агенда 2030 и принцип „да нико не буде изостављен“ УН, који обухватају најширу област заштите људских и мањинских права.

Извештаји и прилози медија о друштвеним дијалозима у највећем броју пласирани су на информативно неутралан начин, док текстови који у себи имају негативну конотацију, претежно припадају групи ауторских текстова, и у највећем броју представљају ставове противника примене Закона о родној равноправности, односно одредаба који се тичу родно осетљивог језика.

Неоспорна је улога данашњих масовних медија у информисању шире јавности о раду друштвених дијалога и напорима на деконструкцији негативних социјалних стереотипа, односно хуманизацији савременог културног и социјалног простора. Предуслов модерног

⁹ Медијски архив ЕБАРТ

друштва је информисана јавност, размена свих релевантних иницијатива и идеја, неговање културе дијалога и толеранције, што је повод да Сектор за друштвени дијалог приликом организовања друштвених дијалога посебну пажњу придаје присуству представника медијских кућа и у њима види снажног сарадника у заштити и унапређењу људских и мањинских права.

Број предмета: 000508664 2024 13410 006 000 000 001

У Београду 27.05.2024. године

АНЕКС I – ПРОГРАМИ ДРУШТВЕНИХ ДИЈАЛОГА

1. „Бескућништво – решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“ - Београд
2. „Ресоцијализација и реинтеграција бивших осуђених лица - пут до корисног члана друштва“ - Крагујевац
3. „Како до родно осетљивог језика?“ - Београд
4. „Представљање имплементације принципа „да нико не буде изостављен“ у законска и стратешка документа Републике Србије“ - Крагујевац
5. „Како до родно осетљивог језика?“ - Нови Пазар
6. „Бескућништво – деца у уличној ситуацији“ - Београд
7. „Како до родно о сетљивог језика?“ - Нови Сад
8. „Ментално здравље младих“ - Нови Сад
9. „Системска подршка младима у борби против злоупотреба психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности“ - Нови Сад
10. „Укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације – изазови у развоју институционалног оквира“ - Београд
11. „Бескућништво – заборављени и на маргини друштва“ - Београд
12. „Мултикултуралност и интеркултуралност у Републици Србији – добре праксе и изазови“ - Нови Сад
13. „Међугенерациска солидарност – пут ка друштву једнаких могућности“ - Крагујевац
14. „Култура приступачности у изградњи културе људских права – заједно до постизања циљева одрживог развоја за особе са инвалидитетом“ - Крагујевац

Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

20. фебруар 2023.

Да нико не буде изостављен - Бескућништво

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Бескућништво – решавање питања личних докумената на путу ка друштвеној укључености“

(Градска управа Града Београда, Краљице Марије 1 Београд, Велика сала 20 спрат)

А Г Е Н Д А

Модератор: Ема Степановић, А11 – Иницијатива за економска и социјална права

9.30 – 9.50 Регистрација учесника

10.00 – 10.45 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

Александра Чамагић, секретар, Секретаријат за социјалну заштиту Града Београда

Наташа Тасић Кнежевић, народна посланица, заменица председника Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова, Народна скупштина Републике Србије

Оља Петровић, народна посланица, чланица Одбора за рад, социјална питања, друштвену укљученост и смањење сиромаштва, Народна скупштина Републике Србије

Др Наташа Тањевић, заменица заштитника грађана, Заштитник грађана Републике Србије

Сузана Станић Царевић, помоћница начелника Управе за управне послове, Министарство унутрашњих послова Републике Србије

Марина Дражић, помоћница министра, Министарство државне управе и локалне самоуправе Републике Србије

Слађана Чабрић, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије

10.45 - 11.25 Представљање проблема недостатка личних докумената особа у ситуацији бескућништва

Јелена Михајловић, Градски центар за социјални рад у Београду

Нађа Марковић, виша правна саветница, A11 – Иницијатива за економска и социјална права

Милица Јоцић, сарадница за рад са особама у ситуацији бескућништва, АДРА

Проф. др Ивана Крстић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду

11.25 Дијалог

12.10 – 12.15 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

К,

ГРАД
КРАГУЈЕВАЦ

Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

01. МАРТ 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Ресоцијализација и реинтеграција бивших осуђених лица - пут до корисног члана друштва“

(Скупштина града Крагујевца, Велика сала Скупштине града, Трг слободе број 3)

АГЕНДА

Модератор: Александар Радосављевић, помоћник министра, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог

11.00 – 11.45 Уводна обраћања

Поздравна реч домаћина: Никола Дашић, градоначелник Града Крагујевца

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог

Др Гордана Дамњановић, чланица Градског већа за здравствену и социјалну заштиту, Град Крагујевац

Биљана Илић Стошић, начелница Шумадијског управног округа и народна посланица Народне скупштине Републике Србије

Бранкица Јанковић, повереница, Повереник за заштиту равноправности

Бојана Шћепановић, државна секретарка, Министарство правде

Бранкица Тарбук Јанковић, председница Управног одбора, Мрежа организација за постпеналну подршку Србије

11.45 - 12.45 Ресоцијализација и реинтеграција особа бивших осуђених лица – пут до корисног члана друштва (стање и приче из живота)

Проф. др Снежана Соковић, Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу

Јелана Срњић Нерац, начелница, Управа за извршење кривичних санкција

Милан Антонијевић, дипломирани правник, НАЛЕД

Душан Мирић, председник, Удружење „После кише“

Снежана Огњановић, чланица, Удружење „После кише“

Невена Цанковић, докторанд права, стручни сарадник, Удружење "После кише"

Др Наташа Тањевић, заменица заштитника грађана, Заштитник грађана Републике Србије

12.45 – 13.25 Дијалог

13.25 – 13.30 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници друштвеног дијалога.

Plan posete i učešće na događajima u Skupštini grada Kragujevca i

Pravnom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu

24. mart 2023. godine

10.50 – Dolazak ministra Žigmanova u Kragujevac

10.50 -11.00 – Obraćanje medijima (Tomislav Žigmanov, ministar; Biljana Ilić Stošić, načelnica Šumadijskog upravnog okruga; Miroslav Petrašinović, predsednik Skupštine grada Kragujevca)

11.00-12.30 – predstavljanje Instrumenta LNOB predsednicima i članovima radnih tela Skupština jedinica lokalne samouprave Šumadijskog upravnog okruga (sala 105 - Skupština grada Kragujevca)

12:30 Dolazak Francoise Jacob u Kragujevac (zgrada Rektorata u Kragujevcu)

12:45-13:10 Poseta Rektoratu

13:10-13:30 Dolazak na Pravni fakultet i izjava za medije

13:35- 14:00 Uvodno obraćanje

Prof. dr Srđan Đorđević, Prodekan Pravnog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu

Tomislav Žigmanov, Ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog

Francoise Jacob, Stalna koordinatorka Ujedinjenih nacija u Srbiji

Moderator: Prof. dr Dejan Matić

14:00-15:15 Predstavljanje Instrumenta za uključivanje instrumenta „da niko ne bude izostavljen“ u zakonska i strateška dokumenta Republike Srbije

Aleksandra Pleško, Kancelarija Visokog komesara Ujedinjenih nacija za ljudska prava u Njujorku

Aleksandra Petrović, Tim Ujedinjenih nacija za ljudska prava u Srbiji

Prof. dr Ivana Krstić, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu

Ivana Joksimović, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog

Moderator: Prof. dr Dejan Matić

15:15-16:00 Diskusija

Moderator: Prof. dr Dejan Matić

16:00-16:15 Završna reč i naredni koraci

Ivana Joksimović, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog

16:15-17:15 Koktel

Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

27. март 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Како до родно осетљивог језика?“

(Палата Србија, источни улаз, Сала 470 / IV спрат, Булевар Михајла Пупина 2, Београд)

АГЕНДА

Модератор: Миша Стојиљковић

09.50 – 10.00 Регистрација учесника

10.00 – 10.40 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

др Муамер Бачевац, председник Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине Републике Србије

Гордана Предић, посебна саветница министра културе Републике Србије

Милана Рикановић, шефица Канцеларије Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN Women)

Њ.Е. Емануел Жиофре, амбасадор Делегације ЕУ у Србији

Стојанка Лекић, координаторка Женске парламентарне мреже Скупштине АП Војводине

10.40 - 11.50 Струка има реч

проф. др Виктор Савић, виши научни сарадник САНУ

др Јелена Ђериман, научна сарадница Института за филозофију и друштвену теорију

проф. емер Свенка Савић, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду

др Јованка Шарановић, директорка Института за стратегијска истраживања Универзитета одбране

доц. др Валентина Бошковић Марковић, социоллингвисткиња

Александар Петровић, лектор Редакције информативног програма Радио телевизије Србије

11.50 - 12.30 Дијалог

12.30 – 12.40 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

24. мај 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ
„Како до родно осетљивог језика?“
(Културни центар Нови Пазар, Стевана Немање 2)

А Г Е Н Д А

Модератор: Атифа Шаљић, активисткиња за људска права

10.50 – 11.00 Регистрација учесника

11.00 – 11.40 Уводна обраћања

Поздравна реч домаћина: Нихат Бишевац, градоначелник Новог Пазара

Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог
Републике Србије

Др Марина Спасојевић, Савет за српски језик Владе Републике Србије

Проф. др Амела Лукач Зоранић, проректорица за наставу и међународну
сарадњу Универзитета у Новом Пазару

Јелена Секулић Недељковић, пројектна менаџерка Канцеларије Агенције
Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена у Србији
(UN Women)

Проф. др Мисала Праменковић, предсједница Бошњачког националног вијећа

11.40 - 12.30 Струка има реч

Проф. др Марина Николић, научни сарадник Института за српски језик САНУ /
Филозофски факултет Косовска Митровица

Др Светлана Слијепчевић Бјеливук, виши научни сарадник Института
за српски језик САНУ

Др Марија Мандић, виша научна саветница Института за филозофију и друштвену
теорију

Марјана Стевановић, филолошкиња, дневни лист „Данас“

Доц. др Валентина Бошковић Марковић, социоллингвисткиња

12.30 - 13.15 Дијалог

13.15 – 13.20 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

12. јун 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Бескућништво – деца у уличној ситуацији“
(Центар за интеграцију младих - Клуб 16, Цетињска 15а Београд)

АГЕНДА

Модератор: Александар Радосављевић, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог

13.00 – 13.45 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

Марко Тошић, директор, Центар за интеграцију младих

Данијела Ристовски, виша саветница, Повереник за заштиту равноправности

Ивана Антонијевић, в.д. помоћнице министра, Министарство туризма и омладине

Митар Ђурашковић, Удружење грађана „Слобода нема цену“

Ирена Станковић, програмска координаторка, ПИН

13.45 – 14.30 Дијалог

14.30 – 14.40 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

21. јун 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ
„Како до родно осетљивог језика?“
Ректорат Универзитета у Новом Саду (сала за седнице I-9, први спрат),
др Зорана Ђинђића 1, Нови Сад

АГЕНДА

10.50 – 11.00 Регистрација учесника

11.00 – 11.05 Поздравна реч

Проф. др Дејан Мадих, ректор Универзитета и председник Одбора за родну
равноправност Универзитета у Новом Саду

11.05 – 11.45 Уводна обраћања

Модераторка: Илијана Бербер

Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог
Републике Србије

Др Миливој Алановић, продекан Филозофског факултета у Новом Саду за
послове акредитације, самовредновања и прећења квалитета рада Факултета

Проф. др Виктор Савић, Матица српска

Кристина Караић, заменица председника Скупштине града Новог Сада

Доц. др Драгана Ћорић, Покрајински заштитник грађана-омбудсман

Мирјана Василић, председница Комисије за родну равноправност Скупштине града Новог Сада

Александра Милетић, Канцеларија Агенције УН за родну равноправност и оснаживање жена у Србији (UN WOMEN)

11.45 – 12.35 Струка има реч

Проф. др Светлана Томић, Факултет за стране језике Алфа БК Универзитет, редовна професорка

Проф. др Маријана Пајванчић, редовна професорка Правног факултета

Др Марина Спасојевић, чланица Савета за српски језик

Проф. др Исидора Бјелаковић, шеф Одсека за српски језик и лингвистику, Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду

12.35 - 13.15 Дијалог

13.15 – 13.20 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

Влада Републике Србије
Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

20. октобар 2023.

ФЕСТИВАЛ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

ОПЕНС

Друштвени дијалог „Ментално здравље младих“

и

Панел дискусија „Системска подршка младима у борби против злоупотребе психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности“

(Омладински центар ОПЕНС, Булевар деспота Стефана 5, Нови Сад)

АГЕНДА

Друштвени дијалог „Ментално здравље младих“

Модераторка: **Станислава Вучковић**, специјалисткиња за развој младих и адолесцената, УНИЦЕФ Програм за младе у Србији

9.30 – 9.50 Регистрација учесника

09.50 Изјава за медије

10.00 – 10.45 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог

Доц. др Снежана Вуковић, шефица Одсека, Министарство просвете

Др Јелена Јанковић, в.д. помоћнице министра, Министарство здравља

Ивана Антонијевић, помоћница министра, Министарство туризма и омладине

Проф. др Едита Стокић, директорка, УКИЦ Војводине

Проф. др Светлана Квргић, помоћница директора, Институт за јавно здравље Војводине

Вукашин Гроздановић, извршни директор, Омладински савез удружења ОПЕНС

Никола Тарбук, генерални секретар, СКГО

САВЕТ
ЗА ПРАВЕЊЕ
ПРИМЕНЕ ПРЕПОРУКА
УЧЕЊЕНИХ НАЦИЈА
ЗА ЉУДСКА ПРАВА

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

10.45 - 11.15 Струка има реч

Ирена Стојадиновић, програмска координаторка, ПИН
Бојана Јевтовић, Програм за развој младих и адолесцената УНИЦЕФ
Др сци. мед Снежана Укропина, начелница, Центар за промоцију здравља -
Институт за јавно здравље Војводине
Славица Ранисављевић Ковачев, мастер психолошкиња, ОПЕНС

11.25 – 12.10 Дијалог

12.10 – 12.15 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

12.15 – 12.30 Пауза за кафу

Панел дискусија „Системска подршка младима у борби против злоупотребе психоактивних супстанци и превенцији бихевиоралних болести зависности“

Модераторка: Добрила Марковић, заменица извршног директора, Омладински савез удружења ОПЕНС

12.30 – 13.20. Уводна обраћања

Ивана Јоксимовић, помоћница министра, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог
Ивана Антонијевић, помоћница министра, Министарство туризма и омладине
Милан Пекић, директор, Канцеларија за борбу против дрога
Маја Кнежевић Ромчевић, шефица Одсека за просвету, културу, спорт и медије - СКГО
Небојша Ђурасовић, Удружење „Превент“ Нови Сад
Борис Штрбац, Удружење „Рестарт“ Нови Сад

13.20– 13.30 Исповест зависника и козависника

Драгомир Медаров и Валентина Глешић Медаров, чланови Хуманитарне организације „РЕТО – Има наде“

13.30 – 14.20 Дискусија

14.20 – 14.30 Закључци

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

25. октобар 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Укључивање жена и девојака у технолошке и друштвене иновације – изазови у
развоју институционалног оквира“

(Палата Србија, сала Београд, Источни улаз, Булевар Михајла Пупина 2, Београд)

НАЦРТ АГЕНДЕ

*Модератор: Александар Радосављевић, Министарство за људска и мањинска права и
друштвени дијалог*

12.30 – 12.50 Регистрација учесника

12.50 Изјава за медије

13.00 – 13.20 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

Др Јелена Беговић, министарка, Министарство науке, технолошког развоја и
иновација

Др Марјана Бркић, в. д. директора, Центар за промоцију науке

Др Сања Поповић Пантић, руководитељка Центра за истраживање развоја
науке и технологије, Институт Михајло Пупин

Слађана Милојевић, ауторка концепта „Nonna Handmade“

13.20 – 14.10 Струка има реч

Др Биљана Стојковић, руководитељка Групе за унапређење родне
равноправности, Министарство за људска и мањинска права и друштвени
дијалог

Даниела Златић Шутић, помоћница директора, Завод за интелектуалну
својину

Катарина Стекић, саветница за послове међународне сарадње, Центар за
промоцију науке

Кристина Николић, УНДП

Ива Вуксановић, Привредна комора Србије

14.10 – 14.50 Дијалог

14.50 – 15.00 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Влада Републике Србије
Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

09. новембар 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Лица у ситуацији бескућништва – заборављени и на маргини друштва“
(Центар за интеграцију младих - Клуб 16, Цетињска 15а Београд)

АГЕНДА

Модератор: Тања Срећковић, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог

13.30 – 13.50 Регистрација учесника

13.50 Изјава за медије

14.00 – 14.30 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

Наташа Тасић Кнежевић, народна посланица, Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова НСРС

Проф. др Даница Грујичић, министарка, Министарство здравља

Татјана Пријић, в.д. помоћнице повереника, Повереник за заштиту равноправности

Љубимка Митровић, официр за заштиту, Канцеларија Уједињених нација за избеглице у Републици Србији УНХЦР

САВЕТ
ЗА ПРАЋЕЊЕ
ПРИМЕНЕ ПРЕПОРУКА
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА
ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Влада Републике Србије
Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

14.30 - 15.00 Приказ резултата истраживања

Игор Митровић, директор националне канцеларије, АДРА - Глобална хуманитарна и развојна организација Хришћанске адвентистичке цркве

Исидора Живић, ПИН

Марко Тошић, директор, Центар за интеграцију младих

15.00 – 15.50 Дијалог

15.50 – 16.00 Сагласност о поступањима - крај дијалога

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

САВЕТ
ЗА ПРИМЕНУ
ПРЕПОРУКА
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА
ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Влада Републике Србије
Министарство за људска и мањинска права
и друштвени дијалог

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
Покрајински секретаријат за
културу, јавно информисање и
односе с верским заједницама

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

17. новембар 2023.

75 дана за 75 година Универзалне декларације о људским правима
КУЛТУРА ЉУДСКИХ ПРАВА

„Мултикултуралност и интеркултуралност у Републици Србији – добре праксе
и изазови“

(Радио телевизија Војводине, Каменички пут 45, Нови Сад)

АГЕНДА

10.30 – 11.00 Регистрација учесника

10.50 Изјава за медије

11.00 – 11.45 Уводна обраћања

Модератор: *Ивана Савин, ЈМУ Радио-телевизије Војводине*

Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

Алма Ризвановић, посебна саветница потпредседника Владе и министра културе

Дејан Парчетић, државни секретар у Министарству информисања и телекомуникација

Драгана Милошевић, покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама

Виктор Пал, начелник Сектора Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице

Сања Јашаревић Кужић, заменица генералног директора Радио-телевизије Војводине

Далибор Накић, председник Координације националних савета националних мањина

Надија Ћук, в. д. шефа Канцеларије Савета Европе у Београду

11.45 – 11.50 Пауза

11.50 - 13.50 Панел дискусија - Култура као основ мултикултуралности

Модератор: *Александар Радосављевић, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог*

Ненад Богдановић, експерт Савета Европе (онлајн укључење)

Алма Ризвановић, посебна саветница потпредседника Владе и министра културе

Суфинансира
Европска унија

Суфинансира и спроводи
Савет Европе

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

др Милан Мицић, помоћник покрајинског секретара за културно наслеђе
Золтан Кудлик (Zoltán Kudlik), помоћник покрајинског секретара за културу
националних мањина - националних заједница
Роман Бугар, директор Војвођанског симфонијског оркестра
Јосип Бако, Завод за културу војвођанских Хрвата
Анамарија Тамаши – Национални савет словачке националне мањине
Балаж Сич (Szűcs Balázs) – Национални савет мађарске националне мањине
Демир Мекић, Београдски центар за људска права
др сци Бранислав Филиповић, Висока школа струковних студија за образовање
васпитача и тренера, Суботица
Осман Балић, СКРУГ - Лига Рома (онлајн укључење)

13.50 - 14.00 Пауза

14.00-15.30 Панел дискусија – Улога медија – од мултукултуралности до
интеркултуралности

Модератор: Емил Лулић, Национални савет мађарске националне мањине

проф. др Дубравка Валић Недељковић, Новосадска новинарска школа
Станислав Радуловић, подсекретар Покрајинског секретаријата за културу, јавно
информисање и односе са верским заједницама
мр Драган Трапарић, помоћник покрајинског секретара за јавно информисање, медије
и аналитику
Душко Јовановић – одговорни уредник Ромске редакције Трећег канала радија РТВ
Мартон Атила (Márton Attila) – помоћник главног и одговорног уредника Другог
програма РТВ
Далибор Мергел – Хрватска редакција РТВ
Озрен Симјановски – Македонски информативни и издавачки центар

15.30 - 16.30 Коктел, изложба и представљање издавачке делатности установа за
културу националних мањина

Организација догађаја подржана је кроз пројекат „Борба против дискриминације и промоција различитости у Србији“ који је део
треће фазе заједничког програма Европске уније и Савета Европе „Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску“, који за циљ има
пружање подршке корисницима у њиховим настојањима да се придржавају стандарда Савета Европе и правних тековина Европске
уније у оквиру процеса проширења.

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

22. новембар 2023.
ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Међугенерациска солидарност – пут ка друштву једнаких могућности“
(Велика сала Скупштине града Крагујевца, Трг слободе 3, Крагујевац)

АГЕНДА

10.30 - Свечани салон Скупштине града Крагујевца

Отварање изложбе удружења Amity – Снага пријатељства

Наступ међугенерациског хора Црвеног крста у Крагујевцу

Поздравна реч домаћина: **Мирослав Петрашиновић**, члан Привременог органа града Крагујевца

10.50 - Свечани салон Скупштине града Крагујевца

Обраћање медијима

Модератор: **Александар Радосављевић**, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, помоћник министра

11.00 – 11.40 Уводна обраћања

Томислав Жигманов, министар, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

Радос Пејовић, државни секретар, Министарство за бригу о породици и демографију

Ивана Антонијевић, помоћница министра, Министарство туризма и омладине

Др Гордана Дамњановић, чланица Комисије за социјалну политику, здравство и образовање Привременог органа града Крагујевца

Горан Јоксимовић, начелник школске управе Крагујевац

Борка Јеремић, шефица Канцеларије Популационог фонда УН у Србији

Ратко Томашевић, председник Градског удружења пензионера Крагујевац

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

11.40 – 12.20 Међугенерацисјска солидарност у локалној заједници

Ирена Адамовић, удружење „Београдски старишани и малишани“

и Драгана Кузмановић, директорка „ОШ Михаило Петровић Алас“, Београд,

Невенка Богдановић, секретар, Црвени крст Крагујевац

Славица Марковић, директорка, Прва крагујевачка гимназија

12.20 – 12.50 Сребрна економија

Нада Сатарић, Amity – Снага пријатељства

Предраг Лучић, директор, Привредна комора Србије- Регионална привредна комора Крагујевац

Владан Маринковић, извршни директор, „Сунце Маринковић“

12.50 – 13.30 Дијалог и и сагласност о поступањима

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

04. децембар 2023.

ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

„Култура приступачности у изградњи културе људских права – заједно до постизање циљева одрживог развоја за особе са инвалидитетом“,

(Музеј „21. октобар“, Крагујевац, Десанкин венац бб).

АГЕНДА

10.40 – 11.00 Регистрација учесника

10.50 Изјава за медије

Модератор: **Александар Радосављевић**, помоћник министра за људска и мањинска права и друштвени дијалог

11.00 – 11.45 Уводна обраћања

Поздравна реч домаћина: **Маријана Станковић**, директорка Спомен-парка „Крагујевачки октобар“

Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог Републике Србије

Др Гордана Дамњановић, чланица Комисије за социјалну политику, здравство и образовање Привременог органа града Крагујевца

Џон Кенеди Мосоти, директор Канцеларије УНФПА (видео порука)

Зоран Диздаревић, секретар Министарства за јавна улагања

Борка Јеремиић, шефица Канцеларије УНФПА у Србији (онлајн укључење)

Клара Даниловић, шефица Одељења за урбанизам, просторно планирање и становање Сталне конференције градова и општина

Владан Церовић, директор Завода за проучавање културног развоја

Милан Стошић, председник Савеза слепих Србије и Регионалне асоцијације слепих Балкана

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА

11.45 – 12.05 Представљање Истраживања о приступачности музеја и галерија у Републици Србији

Богдана Опачић, Завод за проучавање културног развитка

Маријана Миланков, Завод за проучавање културног развитка

12.05 – 12.45 Приступачност у пракси

Жељко Жугић, Министарство за јавна улагања

Милан Стошић, председник Савеза слепих Србије и Регионалне асоцијације слепих Балкана

Видан Данковић, Удружење за ревизију приступачности

Владимир Марковић, Форум младих са инвалидитетом Крагујевац

12.45 -13.30 Дијалог и сагласност о поступањима

Напомена: Текст сагласности о поступањима заједнички ће утврдити учесници скупа.